

A zeneművészeti szakgimnazista tanulók iskolaválasztási motivációi

Héjja Bella Emerencia

Kulcsszavak: iskolaválasztás, továbbtanulás, zeneművészeti szakgimnázium

Absztrakt

Jelenleg hazánkban 19 zeneművészeti szakgimnázium működik. Eddigi kutatásaink során főleg a szülők iskolai végzettségével, a lakóhely típusával, a családban nevelt gyermekek számával, a szülők és középiskolás gyermekük közötti kommunikáció gyakoriságával továbbá a tanulók családi énképével foglalkoztunk a Tennessee énképskála alapján. A lehetséges okokból kívánunk egy palettát nyújtani abból, miért választják a fiatalok a zenei pályát vagy éppen az adott iskolát. Adatfelvételünk egy intézményben zajlott, így az elemszámunk viszonylag alacsony. Ez a hiányosság betudható az amúgy is kicsi tanulószámmal működő intézménytípusnak. Néhány fővárosi iskolában találunk csak magasabb létszámot (Héjja, 2016).

Vizsgálatunk során a tanulók iskolaválasztási motivációin van a hangsúly, de megfigyeltük az iskolaválasztással kapcsolatos információforrásokat és a továbbtanulási szándéokra is rákérdeztünk. A kérdőíves felmérés 2016 év tavaszán készült, a zeneművészeti szakgimnáziumokban tanuló diákok családi hátterét, iskolaválasztási (pályaválasztási) motivációit és viselkedését feltáró országos kutatás előzményének második állomásaként. A felmérésbe az intézmény összes diákját bevontuk, a részvételi arány 62% (71 fő). Az adatok alapján jelenlegi középiskolájukról a tanulók legnagyobb része a tanárától hallott, majd őket követik a barátok illetve családtagok. A legtöbb itt tanuló fiatal azért választotta ezt az iskolát, mert szeretne fejlődni a hangszertudásában vagy énektechnikájában, továbbá a zene szeretete meghatározó pályaválasztásuk tekintetében. Többen zenészként szeretnének majd elhelyezkedni és ezzel megegyező arra a kérdésre adott válaszuk is, hogy hol szeretnének továbbtanulni, ugyanis a kitöltők több mint 70% szeretne egyetemre felvételizni.

Szakirodalom

- Aszmann Anna és Sebestyén E. (2007): Társadalmi-gazdasági háttér (A tanulók családtagjainak szocio-ökonómiai helyzete). In: Németh Á. (szerk). *Serdülőkorú fiatalok egészsége és életmódja*. Országos Gyermekegészségügyi Intézet, Budapest. 134-147.
- Andor Mihály és Liskó Ilona (1999): Iskolaválasztás és mobilitás. *Iskolakultúra*
- Bárdits A., Makó Á. és Nyíró Zs. (2014): Általános iskolások pályaválasztása 2014. MKIK – GVI. 2016. 11.13-i megtekintés, http://gvi.hu/files/researches/127/palyaorientacio_2014_tanulmany_140724.pdf
- Biehler, R. F. és Snowman, J. (1994): Motiváció. In: Csapó B., Csirikné C. E., Pukánszky B. és Vidákovich T. (szerk.): *Neveléstudományi szöveggyűjtemény*. JATEPress, Szeged. 300–361.
- Csíkszentmihályi Mihály (1990): Motiváció és kreativitás: Út a megismerés strukturális, illetve energetikai megközelítésének szintézisé felé. *Pszichológia*, 1990. (10). 1. 3-25.
- Csíkszentmihályi M. (1997). *Flow. Az áramlat – A tökéletes élmény pszichológiája*. Akadémia Kiadó, Budapest.
- Csíkszentmihályi, M., Rathunde, K. & Whalen, S. (2010): *Tehetséges gyerekek – flow az iskolában*. Nyitott Könyvműhely, Budapest.
- Dustmann, C. (2004): Parental background, secondary school track choice, and wages. *Oxford economic papers*, 209–230. [on-line] <http://www.ucl.ac.uk/~uctpb21/Cpapers/parentalbackground.pdf>
- Ehmann B. (2002): *A szöveg mélyén*. Új Mandátum, Budapest.

- Ferge Zsuzsa (1980): A társadalmi struktúra és az iskolarendszer közötti néhány összefüggés. In: Meleg Cs. (szerk.): *Iskola és társadalom II.* 1999. <http://mek.oszk.hu/01900/01945/01945.pdf>
- Fónai M., Hajdu S. és Estók G. (2005). Szakképző iskolák tanulóinak rekrutációja és motivációi. *Új Pedagógiai Szemle*, 2005. <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00116/2007-09-ta-Tobbek-Szakkepzo.html>
- Grinder, R. E. (1973): A munka- és hivatástervezés jelentése az ipari társadalomban. A szakmai fejlődés elvi alapjai. In: Ritoók P. és Gillemontné T. M. (1992) (szerk.): *Pályalélektan. Szöveggyűjtemény.* Tankönyvkiadó, Budapest. 85–97.
- Hajduska Marianna (2003): *Pályaválasztási útvesztők.* 2016. 11. 12-i megtekintés, <http://hajduska.freewb.hu/serdulokor--ifjukor/>
- Héjja Bella (2016): Az alapfokú és középfokú zeneoktatás helyzete Magyarországon. 2016. 10. 12-i megtekintés, Parlando, http://www.parlando.hu/2016/2016-2/Hejja_Bella-Az_alapfoku.pdf
- Józsa K. (2005): A képességek és motívumok kölcsönös fejlesztésének lehetősége. In: Kelemen E. és Falus I. (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből.* Műszaki Könyvkiadó, Budapest. 283–302. [on-line] https://www.researchgate.net/publication/305332190_A_kepessegek_es_motivumok_kolcsonos_fejlesztesenek_lehetosege
- Józsa Krisztián (2007): *Az elsajátítási motiváció.* Műszaki Kiadó, Budapest.
- Kertesi Gábor és Kézdi Gábor (2005): Általános iskolai szegregáció II. Az általános iskolai szegregálódás folyamata Magyarországon és az iskolai teljesítménykülönbségek. *Közgazdasági Szemle.* 52. 2005. május. 462–479.
- Kissné Viszket Mónika (2015): A pályaválasztási döntés családi háttere. *Életpálya-tanácsadás* 5. 22–29. http://eletpalya.munka.hu/c/document_library/get_file?uuid=45595a61-aa03-4508-9388-a94587018589&groupId=43711
- Lannert Judit (2005): A továbbtanulási aspirációk társadalmi meghatározottsága. 2016. 11. 12-i megtekintés, <https://www.ofi.hu/tovabbtanulasi-aspiraciok-tarsadalmi-meghatározottsaga#main>
- Lent, R.W., Brown, S. D. & Hackett, G. (2000): Contextual supports and barriers to career choice: a social cognitive analysis. *Journal of counseling psychology.* 47. 1. sz. 36–49. <http://nsfengineerstudy.org/webdocs/scct.pdf>
- Liskó Ilona (1998): A pályaválasztás folyamata. *Iskolakultúra.* 1998/10. 22–41.
- Masopust Katalin (2010): A zenei foglalkozási ártalmak kialakulásának okai és megelőzési módjai. *Parlando*, 2010/3. [on-line] <http://www.parlando.hu/2010-5-07-Masopust.htm>
- Masopust Katalin (2012): Motiváció és értékelés a művészeti oktatásban I-II. *Parlando*, 2012/3.
- Palócz R. (2013): A tanulmányt érintő területre vonatkozó statisztikai adatok – országos statisztikai adatok. In *Tanulmány - Az alapfokú művészeti iskola és a művészeti szakközépiskolák közötti kapcsolatrendszeréről és megfeleltethetőségről.* Budapest: Művészeti Szakközépiskolák Szövetsége. 2016. 11.12-i megtekintés, <http://www.musza.hu/letoltesek/ekvivalencia2013.pdf>
- Pásku Judit (2015): „Nekem például mihez van tehetségem?” – A pályaaorientáció és a tehetséggondozás kapcsolódási pontjai. *Életpálya-tanácsadás* 5. 8–14. http://epa.oszk.hu/02500/02512/00010/pdf/EPA02512_eletpalya_tanacsadas_2015_05_08-14.pdf
- Pusztai Gabriella (2009): *A társadalmi tőke és iskolai pályafutás.* Új Mandátum, Budapest.
- Sági Matild (2003): Az iskolaválasztás oksági modellje a racionaliscselekvés-elmélet alapján. 2016. 10. 11-i megtekintés, <http://ofi.hu/az-iskolavalasztas-oksagi-modellje-racionaliscselekvés-elmélet-alapjan>

Schumann Róbert (2009): Iskolaválasztás, továbbtanulási-végzettségi aspirációk. 10 évfolyamos tanulók iskolai teljesítménye, továbbtanulási tervei a 2007. évi Országos kompetenciamérés adatainak tükrében. *Új Pedagógiai Szemle*. 2009/10. 3-25.

Solyosi Katalin (2013): Iskolaválasztás – a háttérben húzódo motivációk és nézetek. In: Karlovitz J. T. és Torgyik J. (szerk.): *Zdelávanie, vyskum a metodológia*. 387-391.